

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної
роботи Олександр ГОЛОВКО
“ ” 2022/23 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Основи туризмознавства

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

спеціальність 242 «Туризм»

освітня програма «Міжнародний туристичний бізнес»

вид дисципліни обо'язкова

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022/ 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“30” серпня 2022 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства
Ірина ШАМАРА

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

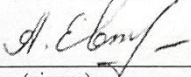
Протокол від “29” серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

_____ Анатолій ПАРФІНЕНКО
(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародний туристичний бізнес»

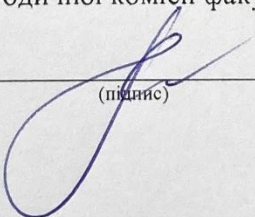
Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародний туристичний бізнес»

_____ Олена ЄВТУШЕНКО
(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “29” серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

_____ Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи туризмознавства» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародний туристичний бізнес» підготовки бакалавра за спеціальністю 242 - «Туризм»

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення дисципліни «Основи туризмознавства» є формування у студентів знань основних положень, визначень, що розкривають зміст, характер, тенденції, основні принципи розвитку туризму, формування розуміння туризму як соціально-економічного явища.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 7. Здатність працювати в міжнародному контексті

ЗК 9. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми

ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК 11. Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії

ЗК 13. Здатність планувати та управляти часом

ЗК 14. Здатність працювати в команді та автономно

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності

ФК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ФК 5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

1.3. Кількість кредитів – 5.

1.4. Загальна кількість годин – 150.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни
обов'язкова
Денна форма навчання
Рік підготовки
1-й
Семестр
1-й
Лекції
32 год.
Практичні, семінарські заняття
32 год.
Лабораторні заняття
год.
Самостійна робота
86 год.
Індивідуальні завдання
-

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН1 Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПРН2 Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПРН3 Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПРН8 Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

ПРН11 Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПРН15 Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

ПРН16 Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРН17 Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

ПРН18 Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Теоретичні основи, історія і сучасний стан розвитку туризму.

Тема 1. Туризм як суспільне явище.

Мета, об'єкт, предмет та основні завдання наукової дисципліни. Туризм як об'єкт наукового пізнання. Передумови та об'єктивні чинники розвитку туризму. Туризм як багатогранне явище сучасного світу. Основні поняття та визначення туризму. Функції туризму.

Тема 2. Структура туризму.

Класифікація туризму. Тип туризму (внутрішній, в'їзний). Категорії туризму (туризм у межах країни, національний туризм, міжнародний туризм). Види туризму (рекреаційний, лікувальний, пізнавальний, діловий, релігійний, етнічний, транзитний). Спосіб організації туризму (організований й неорганізований туризм). Подорожі по тривалості (короткостроковий і довгостроковий). Види туризму по використовуваним транспортним засобам (залізничний, авіаційний, теплохідний, автомобільний, автобусний, велосипедний та ін.). Туризм по інтенсивності туристських потоків. Туризм по джерелах фінансування. Окремі види туризму (екологічний, сільський, пригодницький, спортивний, самодіяльний з активними способами пересування та ін.).

Тема 3. Історія розвитку туризму.

Історичні етапи розвитку туризму. Періодизація розвитку туризму. Подорожі в Давньому світі. Розвиток туристської індустрії в давнині. Подорожі в епоху античності. Розвиток подорожей на Давньому Сході. Епоха залізних доріг. Автомобільні подорожі. Авіаподорожі. Круїзи. Історія розвитку туризму в Україні. Зародження туризму на теренах України. Паломництво. Сучасні тенденції.

Тема 4. Туризм як економічна діяльність.

Формування системи гостинності. Індустрія туризму та її структура. Територіальна складова індустрії туризму. Виробнича складова індустрії туризму. Регуляторна складова індустрії туризму.

Тема 5. Туристичні ресурси. Географія туристичних ресурсів.

Компоненти туристської індустрії. Інфраструктура туризму. Організатори туризму. Процеси спеціалізації, кооперування й концентрації виробництва в туризмі. Вплив індустрії туризму на економіку країни. Туристичні ресурси. Національні парки. Географія туристичних ресурсів.

Тема 6. Ринок туристичних послуг.

Суб'єкти туристичного ринку. Механізми функціонування туристичного ринку. Тур як специфічний продукт туристичного ринку.

Тема 7. Теорія туристичного продукту.

Три джерела і три складові частини туристичного продукту. Джерела туристичного продукту. Рівні туристичного продукту. Складові туристичного продукту. Тур і туристичний продукт. Юридична природа туристичного продукту. Економічна сутність туристичного продукту.

Розділ 2. Основи організації туристичної діяльності.

Тема 8. Основи організації туристичного процесу.

Самоорганізація. Організація транспортного обслуговування в туризмі. Організація послуг гостинності в туризмі. Загальні тенденції в розвитку готельного бізнесу. Класифікація готелів. Організаційна структура готельного підприємства. Основні та додаткові послуги готельних господарств. Система громадського харчування. Розвиток ресторанного бізнесу. Анімаційні послуги у туризмі. Організація екскурсійної діяльності. Організація туристсько- рекреаційних комплексів.

Тема 9. Суб'єкти туристичної діяльності.

Основні принципи діяльності туроператорів та турагентів. Діяльність туроператорів, тур фірм і турагентств в Україні. Виробничо-обслуговуюча діяльність туристичного підприємства. Проектування турів. Діяльність туристичного підприємства з організації обслуговування туристів. Ринкова діяльність туристичного підприємства.

Тема 10. Аналіз маркетингової інформації в туризмі.

Маркетингова інформація та її види. Методи збору маркетингової інформації. Система аналізу маркетингової інформації.

Тема 11. Аналіз маркетингового середовища туристичної галузі.

Дослідження маркетингового середовища туристичних підприємств. Маркетингові дослідження ринку туристичних послуг. Маркетингові дослідження конкурентів. Фактори формування системи маркетингу персоналу на підприємствах.

Тема 12. Регулювання туристичної діяльності.

Міжнародне регулювання туризму. Міжнародні нормативно-правові акти, що регулюють діяльність туризму: Гаагська декларація з туризму, Манільська декларація з світового туризму, Манільська декларація з соціального впливу туризму, Загальна декларація з прав людини, Статут ВТО, Кодекс туриста, Хартія туризму, Глобальний етичний кодекс туризму.

Державне регулювання туризму. Державне регулювання туристичною

діяльністю в Україні. Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність туризму в Україні: Закон України «Про туризм», Стратегія розвитку туризму і курортів, Державна програма розвитку туризму, Національні стандарти України в галузі туристичної діяльності.

Тема 13. Види туристичних організацій. Роль і значення Всесвітньої туристичної організації у туристичній діяльності.

Види і роль туристських організацій. Всесвітня туристична організація. Всесвітній день туризму. Міжнародні організації. Міжнародна асоціація повітряного транспорту. Міжнародна організація цивільної авіації. Регіональні організації. Організація економічного співробітництва й розвитку. Азіатсько-Тихоокеанська туристська асоціація. Національні організації.

Тема 14. Безпека туристичних подорожей.

Безпека туристичних подорожей як умова їх організації та здійснення. Страхування в туризмі. Фактори ризику в туризмі. Туризм і довкілля.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	у тому числі			
		л	п	інд	ср
Розділ 1. Теоретичні основи, історія і сучасний стан розвитку туризму					
Тема 1. Туризм як суспільне явище	16	4	4		8
Тема 2. Структура туризму.	10	2	2		6
Тема 3. Історія розвитку туризму	10	2	2		6
Тема 4. Туризм як економічна діяльність.	10	2	2		6
Тема 5. Туристичні ресурси. Географія туристичних ресурсів.	10	2	2		6
Тема 6. Ринок туристичних послуг.	10	2	2		6
Тема 7. Теорія туристичного продукту.	10	2	2		6
Разом за розділом 1	76	16	16		44
Розділ 2. Основи туристичної діяльності					
Тема 8. Основи організації туристичного процесу.	14	4	4		6
Тема 9. Суб'єкти туристичної діяльності	10	2	2		6
Тема 10. Аналіз маркетингової інформації в туризмі.	10	2	2		6
Тема 11. Аналіз маркетингового середовища туристичної галузі.	10	2	2		6
Тема 12. Регулювання туристичної діяльності.	10	2	2		6
Тема 13. Види туристичних організацій. Роль і значення Всесвітньої туристичної організації у туристичній діяльності.	10	2	2		6
Тема 14. Безпека туристичних подорожей.	10	2	2		6
Разом за розділом 2	74	16	16		42
Усього годин	150	32	32		86

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Туризм як суспільне явище	4
2.	Структура туризму.	2
3.	Історія розвитку туризму	2
4.	Туризм як економічна діяльність.	2
5.	Туристичні ресурси. Географія туристичних ресурсів.	2
6.	Ринок туристичних послуг.	2
7.	Теорія туристичного продукту.	2
8.	Основи організації туристичного процесу.	4
9.	Суб'єкти туристичної діяльності	2
10.	Аналіз маркетингової інформації в туризмі.	2
11.	Аналіз маркетингового середовища туристичної галузі.	2
12.	Регулювання туристичної діяльності.	2
13.	Види туристичних організацій. Роль і значення Всесвітньої туристичної організації у туристичній діяльності.	2
14.	Безпека туристичних подорожей.	2
	Разом	32

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
		денна
1.	Підготовка до написання есе (вивчення лекції на тему: «Туризм як суспільне явище», ознайомлення за додатковою літературою): на тему «Туризм в сучасному світі, його значення та перспектив»	8
2.	Підготовка доповідей в рамках теми: «Структура туризму» з наступних питань: 1. Рекреаційний туризм. 2. Культурно-пізнавальний туризм. 3. Лікувальний туризм. 4. Розважальний туризм. 5. Військовий туризм 6. Пригодницький туризм 7. Гастрономічний туризм 8. Етнічний туризм. 9. Сільський туризм 10. Екологічний туризм 11. Спортивний туризм 12. Науковий туризм 13. Діловий туризм 14. Освітній туризм 15. Релігійний туризм 16. Круїзний туризм 17. Гірськолижний туризм 18. Інсенів-туризм 19. Соціальний туризм 20. Фестивальний туризм 21. Водний туризм 22. Екстремальний туризм	6
3.	Підготовка доповідей в рамках теми: «Історія розвитку туризму» з наступних питань: Періодизація розвитку туризму. Подорожі в античному світі. Подорожі у період Середньовіччя. Подорожі у період епохи Відродження. Подорожі у період епохи Просвітництва. Томас Кук як засновник сучасного туризму. Туризм у ХІХ- на початку ХХ ст. Міжвоєнний етап розвитку світового туризму .Післявоєнний період розвитку світового туризму (40–60-ті рр. ХХ ст.). Період розвитку світового туризму (70–90-ті рр. ХХ ст.). Новітні тенденції розвитку сучасного туризму. Прогнози розвитку туризму на найближчі десятиріччя. Подорожі українськими землями в античний період. Подорожі українськими землями в період Київської Русі. Найвідоміші українські мандрівники і дослідники. Паломництво українців у ХVІІІ- ХІХ ст. Початкова стадія розвитку туризму в Україні (кінець ХІХ – початок ХХ ст.). Активна стадія розвитку туризму в Україні (перша половина ХХ ст.). Масова стадія розвитку туризму в Україні (50–80-ті рр. ХХ ст.); Глобалізаційна стадія розвитку туризму в Україні (90-ті рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.).	6
4.	Підготовка доповідей в рамках теми: «Туризм як економічна діяльність» з наступних питань: Давній етап розвитку гостинності. Розвиток гостинності у Середньовіччя. Розвиток гостинності під час епохи Відродження Розвиток гостинності у 19-20 ст. Розвиток гостинності на території України до кінця 19 ст. Розвиток готельного господарства України у 20-21 ст. Готелі. Мотелі. Пансіонати. Курортні готелі..Клубні готелі. Гостьові будинки.Ротелі, ботелі.Флотелі, альпотелі.Типи харчування у закладах розміщення.Види закладів харчування. Класифікація готелів. Методи обслуговування у закладах харчування. Специфічні характеристики туристичної послуги. Складові туристичної інфраструктури. Державна туристична політика.	6
5.	Підготовка доповідей про туристичні ресурси наступних туристичних	6

	районів: Південноєвропейський туристичний район. Північноєвропейський туристичний район. Західноєвропейський туристичний район. Центрально-східноєвропейський туристичний район. Південноазійський туристичний район. Північно-східноазійський туристичний район. Південно-східноазійський туристичний район. Австралія і Океанія Північноафриканський туристичний район. Західноафриканський туристичний район. Центральноафриканський туристичний район. Південноафриканський туристичний район. Східноафриканський туристичний район. Ресурси близькосхідного туристичного регіону. Північноамериканський туристичний район. Центральноамериканський туристичний район. Карибський басейн. Південноамериканський туристичний район.	
6.	Підготовка до усного опитування рамках теми: «Ринок туристичних послуг» з наступних питань: Суб'єкти туристичного ринку. Механізми функціонування туристичного ринку. Тур як специфічний продукт туристичного ринку. Види туристичних маршрутів.	6
7.	Підготовка до усного опитування рамках теми: «Теорія туристичного продукту» з наступних питань: Три джерела і три складові частини туристичного продукту. Джерела туристичного продукту. Рівні туристичного продукту. Складові туристичного продукту. Тур і туристичний продукт. Юридична природа туристичного продукту. Економічна сутність туристичного продукту.	6
8.	Підготовка до усного опитування рамках теми: «Основи організації туристичного процесу» з наступних питань: Самоорганізація. Організація транспортного обслуговування в туризмі. Організація послуг гостинності в туризмі. Загальні тенденції в розвитку готельного бізнесу. Класифікація готелів. Організаційна структура готельного підприємства. Основні та додаткові послуги готельних господарств. Система громадського харчування. Розвиток ресторанного бізнесу. Анімаційні послуги у туризмі. Організація екскурсійної діяльності. Організація туристсько-рекреаційних комплексів.	6
9.	Підготовка до усного опитування рамках теми: «Суб'єкти туристичної діяльності» з наступних питань: Основні принципи діяльності туроператорів та турагентів. Діяльність туроператорів, тур фірм і турагентств в Україні. Виробничо-обслуговуюча діяльність туристичного підприємства. Проектування турів. Діяльність туристичного підприємства з організації обслуговування туристів. Ринкова діяльність туристичного підприємства.	6
10.	Підготовка до усного опитування рамках теми: «Аналіз маркетингової інформації в туризмі» з наступних питань: Маркетингова інформація та її види. Методи збору маркетингової інформації. Система аналізу маркетингової інформації.	6
11.	Вивчення лекційного матеріалу та додаткових джерел інформації в рамках теми: «Аналіз маркетингового середовища туристичної галузі» для розв'язання практичних кейсів на семінарському занятті.	6

12.	Підготовка доповідей в рамках теми: «Регулювання туристичної діяльності» з наступних питань: Міжнародне регулювання туризму. Міжнародні нормативно-правові акти, що регулюють діяльність туризму: Гаагська декларація з туризму. Манільська декларація з світового туризму. Манільська декларація з соціального впливу туризму. Загальна декларація з прав людини. Статут ЮНВТО, Кодекс туриста. Хартія туризму. Глобальний етичний кодекс туризму. Державне регулювання туризму. Державне регулювання туристичною діяльністю в Україні. Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність туризму в Україні: Закон України «Про туризм», Стратегія розвитку туризму і курортів, Державна програма розвитку туризму, Національні стандарти України в галузі туристичної діяльності.	6
13.	Підготовка доповідей в рамках теми: «Види туристичних організацій. Роль і значення Всесвітньої туристичної організації у туристичній діяльності» з наступних питань: ЮНВТО. ICAO. IATA. Міжнародна асоціація по конгресах і з'їздах. Pacific Asia Travel Association – PATA. ЮНКТАД. Міжнародна ліга туристських асоціацій. Міжнародне бюро соціального туризму. Міжнародна асоціація туристичних агентств. Міжнародна федерація журналістів і письменників з питань туризму. Конференція туристських організацій Латинської Америки. Міжнародне бюро по молодіжному туризму та обмінів. Американське суспільство туристичних агентів	6
14.	Підготовка до написання письмового поточного контролю з усіх тем курсу.	6
Разом		86

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Планом не передбачено

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час викладання дисципліни використовуються наступні методи: лекції, опитування, тестування, конспектування навчальної літератури, виконання індивідуальних розгляд проблемних ситуацій, рішення ситуаційних задач, мозкова атака. Методи активного навчання використовуються для тренування та розвитку творчого мислення студентів, формування в них відповідних практичних умінь та навичок. Вони стимулюють і підвищують інтерес до занять, активізують та загострюють сприймання навчального матеріалу.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань в ході самостійної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати розрахункові, ситуаційні та інші задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних та хмарних технологій;
- контроль та оцінювання вмінь та навичок вирішувати кейсові проблемні завдання із розподілом ролей в командах.
- Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40.

Структура екзаменаційної роботи:

- 4 питання – по 10 балів кожне.

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму виконання екзаменаційної роботи (білет містить 40 тестових завдань, студент одержує 1 бал за кожну вірну відповідь).

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили здобувачам вищої освіти надається можливість скласти екзаменаційну роботу в тестовій формі (білет містить 40 тестових завдань, здобувач одержує 1 бал за кожну вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Основи туризмознавства» за посиланням: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=3937>.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Поточний контроль та самостійна робота														Разо м	Екзам ен	Сума
Розділ 1							Розділ 2							60	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	ПК Р			
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	21			
есе	Доповіді	Доповіді	Доповіді	Доповіді	Семинар	Семинар	Семинар	Семинар	Семинар	Семинар	доповіді	доповіді	Поточний контроль			

ПКР – поточна контрольна робота.

Вивчення курсу – 60 балів (з них: активна робота на семінарських заняттях – максимально 39 балів; поточний контроль – максимально 21 балів).

Підсумковий контроль – 40 балів (максимально по 10 балів за відповідь на кожне питання екзаменаційного білету).

Студент допускається до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами поточного контролю він набрав не менше 31 балу.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	Для чотирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському, практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань студентів.

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
3	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
2,5	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
2	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань
1,5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання

Доповнення виступу:

1 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та

положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

0,5 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

1 бали отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

0,5 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Александрова С. А. Детермінанти розвитку туризму : колективна монографія / С. А. Александрова, Н. М. Богдан, Л. А. Нохріна ; за заг. ред. І. М. Писаревського ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 159 с.
2. Брусільцева Г. М., Зима О. Г. Правове регулювання туристичної діяльності : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 214 с.
3. Влащенко Н. М. Інноваційні технології у ресторанному, готельному господарстві та туризмі : навч. посібник; Харків. нац. ун-т міськ. госпва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 373 с.
4. Інновінг в туризмі : монографія / А.А. Мазаракі, С.В. Мельниченко, Г.І. Михайліченко, Т.І. Ткаченко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2016. 532 с.
<https://knute.edu.ua/file/MjExMzA=/f847c0a5a302fe60ccf9e3463100472d.pdf>
5. Любіцева О. О. Туризмознавство : вступ до фаху: підручник / О. О. Любіцева, В. К. Бабарицька. – К. : Київський університет, 2008. – 335 с.
6. Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі: колективна монографія. Видання п'яте / за наук. ред. проф. Матвійчук Л.Ю. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2019. 320 с.
7. Парфіненко А. Ю. Туристичне країнознавство : Підручник / А. Ю. Парфіненко, В. І. Сідоров, О.О.Любіцева. – 2-ге вид., переробл і доповн. – К. : Знання, 2015. – 551 с.
8. Феномен туризму: розмаїття сенсів : монографія / за ред.: О. О. Красноручького, Н. І. Моїсєвої. Харків : Стильна типографія, 2019. – 252 с.

Допоміжна література

1. Закон України „Про внесення змін до Закону України „Про туризм" від 18 листопада 2003 р. № 1282 – IV.
2. Правила користування готелями й аналогічними засобами розміщення та надання готельних послуг від 16 березня 2004 р. N 19.
3. Постанова Кабінету Міністрів України „Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України" від 27 січня 1995 р. № 57.
4. ДСТУ 4268:2003. Національний стандарт України „Послуги туристичні. Засоби розміщення. Загальні вимоги".

5. ДСТУ 4269:2004. Національний стандарт України „Послуги туристичні. Класифікація готелів”.

6. Кравець О. М., Байлик С. І. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник. Харків. Нац. Ун-т міськ. Госп-ва ім. О. М. Бекетова. 2-ге вид., перероб. І доп. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 335 с. <https://core.ac.uk/download/pdf/141489395.pdf>

7. Поколюдна М. М. Організація екскурсійної діяльності: підручник. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 180 с. <https://core.ac.uk/reader/141489400>

8. Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними дестинаціями : підручник. Вінниця: «ППКТД Едельвейс і К», 2017. 322 с. <http://www.oridu.odessa.ua/7/7/metoduchni-rek/t/04.pdf>

9. Летуновська Н. Є., Люльов О. В. Маркетинг у туризмі : підручник. Суми : Сумський державний університет, 2020. 270 с. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstreamdownload/123456789/77338/3/Letunovska_Marketynh.pdf;jsessionid=BA9F338A1FB508739CB705798784BCC6

10. Marek Nowacki, Joanna Kowalczyk-Anioł, Karolina Królikowska, Małgorzata Pstrocka-Rak & Matylda Awedyk. 2018. Strategic planning for sustainable tourism development in Poland, International Journal of Sustainable Development & World Ecology, DOI: 10.1080/13504509.2018.1432513

11. Carter R, 2007. A practical guide to tourism destination management. Madrid: United Nations World Tourism Organization.

12. Emaad Muhanna. 2007. Tourism Development Strategies and Poverty Elimination, Problems and Perspectives in Management / Volume 5, Issue 1, 2007

11. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕО-ЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України.
2. <http://www.ukrstat.gov.ua/> – офіційний сайт Держкомстату України.
3. <http://www2.unwto.org/> – офіційний сайт ЮНВТО.
4. <http://www.unctad.org> – офіційний сайт UNCTAD.
5. <http://www.world-v-tourism.com> – віртуальний турист – довідки про всі країни світу (карти, історія, культура, природні умови).
- 6.

12. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ЗА ДЕННОЮ ФОРМОЮ В УМОВАХ ПОДОВЖЕННЯ ДІЇ ОБСТАВИН НЕПОБОРНОЇ СИЛИ

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Основи туризмознавства» за посиланням:

<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=3937>.

